

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 367/2020-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátskou kanceláriou ADVOKA, s. r. o., Komárnická 36, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Jana Kompišová, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co 114/2018 z 26. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE],

██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 114/2018 z 26. júna 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 24 C 217/2007 domáhala proti žalovanému v 1. rade Fakultnej nemocnici s poliklinikou Žilina, Vojtecha Spanyola 43, Žilina, IČO 17 335 825 (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), a žalovanému v 2. rade obchodnej spoločnosti MEDIMADA, s. r. o., Oslobodenia 166, Belá, IČO 36 429 741 (ďalej len „žalovaný v 2. rade“, spolu len „žalovaní“), ako poskytovateľom zdravotnej starostlivosti uloženia povinnosti spoločne a nerozdielne nahradiť škodu v sume 4 288,67 € spôsobenú neposkytnutím správnej zdravotnej starostlivosti. Škoda predstavovala náklady v súvislosti s úmrtím manžela sťažovateľky – pohrebné náklady a náklady na výstavbu pomníka.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 24 C 217/2007-1410 z 11. januára 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol, že žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť sťažovateľke sumu 769,18 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody a žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť sťažovateľke sumu 307,67 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody. Okresný súd žalobu v časti o zaplatenie sumy 3 151,82 € s príslušenstvom a v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala vyslovenia solidárnej zodpovednosti žalovaných za náhradu škody, zamietol. Pre posúdenie uplatneného nároku sťažovateľky bolo potrebné posúdiť rozsah zodpovednosti na spôsobenej škode, ktorú okresný súd posúdil tak, že manželovi sťažovateľky pripísal zodpovednosť v rozsahu 30 %, žalovanému v 1. rade v rozsahu 50 % a žalovanému v 2. rade v rozsahu 20 %. Zároveň okresný súd rozhodol, že sťažovateľka má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 40 %, z čoho patrí sťažovateľke nárok voči žalovanému v 1. rade v rozsahu 71,50 % a voči žalovanému v 2. rade v rozsahu 28,50 %.

4. Na základe odvolania podaného žalovanými krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu v prvom a druhom výroku potvrdil, tretí výrok zostal nedotknutý a vo štvrtom výroku rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovaný v 1. rade má voči sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 35,22 % a žalovaný v 2. rade má voči sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 67,84 %. Zároveň rozhodol, že sťažovateľka má voči žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Sťažovateľka podanou ústavnou sťažnosťou namieta tú časť napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorou zmenil rozsudok okresného súdu o nároku na náhradu trov konania. Hneď v úvode ústavnej sťažnosti sťažovateľka uvádza, že krajský súd porušil jej základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces tým, že o odvolaní žalovaných proti rozsudku okresného súdu rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza, že uvedeným postupom jej krajský súd v hrubom rozpore so zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) odňal právo *„vyjadriť svoj názor, z akých skutkových a právnych záverov by mal súd – v rovine trov konania – vychádzať a ako by mal túto čiastkovú, ale nezanedbateľnú otázku riešiť...“*. Dôsledkom je podľa mienky sťažovateľky vydanie tzv. šokujúceho súdneho rozhodnutia.

6. Sťažovateľka zastáva názor, že zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) je potrebné uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku, pretože v týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Zároveň v týchto prípadoch žalobcu nemožno ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 191/2017 z 13. decembra 2017). Aplikujúc uvedený právny názor na vec sťažovateľky, je podľa jej názoru potrebné považovať ju za plne procesne úspešnú stranu sporu, keďže mala plný úspech, čo sa týka základu uplatneného nároku (určenie zodpovednosti žalovaných), a výška plnenia vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu.

7. Pôvodne podanou žalobou si sťažovateľka uplatnila nárok na zaplatenie sumy vo výške 1 423,63 € pozostávajúcej z nákladov na pohrebné služby vo výške 454,33 €, služby v Dome smútku a výkop hrobu vo výške 116,18 €, kyticu na truhlu a smútočné kytice vo výške 107,38 €, karovú hostinu vo výške 691,76 € a telefonické hovory súvisiace s úmrtím vo výške 53,99 €. V auguste 2007 si sťažovateľka súdne uplatnila aj nárok na náhradu nákladov vynaložených na zhotovenie a postavenie pomníka vo výške 2 865,03 €.

8. Sťažovateľka namieta, že konajúce súdy nesprávne odvíjali nárok sťažovateľky od limitu nákladov spojených s pohrebom vo výške 1 659,70 € podľa § 101 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) v znení účinnom do 1. januára 2010 (správne má byť 31. decembra 2009, pozn.), no správne mali zohľadniť limit vo výške 2 324,40 €, ktorý bol zavedený zákonom č. 573/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnom poistení a ktorý platil v čase vydania meritórneho rozhodnutia okresného súdu. Zároveň sťažovateľka namieta, že okresný súd, ako aj krajský súd odrátali od zákonného limitu náhrady nákladov spojených s pohrebom štátom poskytovaný príspevok na pohreb vo výške 76,34 € upraveným v tom čase zákonom č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb v znení neskorších predpisov, s čím sťažovateľka vyjadruje nesúhlas, keďže uvedený príspevok „*stojí mimo škodcu a poškodeného a nemá sa odrátavať od zákonného limitu*“. Tieto matematické východiská sú podľa mienky sťažovateľky protiústavné, lebo „*všeobecnými súdmi aplikované limity náhrady škody predstavujú protiústavnú redukciu nárokov poškodenej osoby*“.

9. Sťažovateľka považuje za „*nespravodlivý a absurdný*“ stav v spore, kde preukázala zavinenie smrti svojho manžela zo strany žalovaných a žiadala náhradu škody v podobe preukázateľne vynaložených nákladov na pohreb, no napriek tomu je povinná žalovaným zaplatiť náhradu trov konania. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na svoje slabšie ekonomické postavenie v porovnaní so žalovanými.

10. Sťažovateľka uvádza, že krajský súd v napadnutom rozsudku nevysvetlil, prečo neaplikoval § 255 CSP spôsobom, že v prípade čiastočného úspechu strany sporu neprizná nárok na náhradu trov konania žiadnej strane sporu, a rovnako nevysvetlil, z akého dôvodu

neaplikoval § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Napadnutý rozsudok preto považuje za arbitrárny, popierajúci zmysel a podstatu uvedených právnych ustanovení. Absenciou argumentácie tak krajský súd odmietol sťažovateľke spravodlivosť.

11. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod č. 8 Co 114/2018 porušil právo [REDAKOVANÉ]..., aby sa jej vec spravodlivo prerokovala.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Žiline č. 8 Co 114/2018 zo dňa 26.06.2019 a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ]... trovy konania tak, ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu ADVOKA, s.r.o...“

II.

Relevantná právna úprava

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

18. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu v časti, ktorou zmenil rozsudok okresného súdu o nároku na náhradu trov konania, ku ktorému došlo podľa sťažovateľky tým, že krajský súd neodôvodnil, z akého dôvodu neaplikoval § 255 ods. 2

CSP tým spôsobom, že pri čiastočnom úspechu nemá žiadna zo strán právo na náhradu trov konania, resp. z akého dôvodu neaplikoval § 257 CSP, a zároveň tým, že krajský súd nenariadil na prerokovanie odvolania žalovaných ústne pojednávanie.

19. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

20. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a zásadnú výsadu všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novejšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 496/2018).

21. Ďalej ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania (I. ÚS 56/2017, I. ÚS 188/2018).

22. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania (resp. povinnosti sťažovateľky nahradiť žalovaným trovy konania) krajský súd ústavne udržateľným spôsobom interpretoval príslušné zákonné ustanovenia (§ 255 ods. 1 a 2 CSP), do interpretácie ktorých ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery krajského súdu. Závery krajského súdu týkajúce sa pomerného rozdelenia náhrady trov konania v prípade čiastočného úspechu strán sporu (zásada úspechu v konaní) a aplikácie príslušných zákonných ustanovení v napadnutom rozsudku sú presvedčivé, jasné, netrpia absenciou logiky a nie sú podľa názoru ústavného súdu v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy náhrady trov konania, a preto ich nemožno považovať za odporujúce citovaným článkom ústavy a dohovoru.

23. Ústavný súd tak nie je v tejto veci oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery krajského súdu, čo sa výkladu a aplikácie jednoduchého (podústavného, einfaches Recht) práva týka.

24. Pokiaľ sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdila, že krajský súd bol povinný v prerokovávanej veci o odvolaní žalovaných nariadiť pojednávanie, jej názor nie je možno považovať za správny. Ako vyplýva z § 385 ods. 1 CSP, pojednávanie na odvolacom súde je v zásade fakultatívne, a teda odvolací súd pojednávanie nariadovať nemusí. Pojednávanie nariaduje odvolací súd vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to

vyžaduje dôležitý verejný záujem. Sťažovateľka existenciu dôležitého verejného záujmu netvrdila, a keďže krajský súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu v merite veci a odlišne právne posúdil len nárok na náhradu trov konania, nebolo potrebné dokazovanie zopakovať ani doplniť a z tohto dôvodu nebol naplnený dôvod na obligatórne nariadenie pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP.

25. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, v zmysle ktorej mal krajský súd aplikovať § 257 CSP a náhradu trov konania nepriznať, na tomto mieste ústavný súd pripomína, že aplikácia § 257 CSP je možná výlučne v tom prípade, ak všeobecný súd dospeje k záveru, že v okolnostiach danej veci dôvody osobitného zreteľa skutočne a bezvýhradne existujú. Vymedzenie obsahu tohto právneho pojmu je úlohou všeobecných súdov, a to vždy so zreteľom na kontext v konkrétne posudzovanej veci. Vzhľadom na to ústavnému súdu neprináleží posudzovať existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre aplikáciu daného ustanovenia, pretože ide o nezávislé diskrečné oprávnenie všeobecných súdov. Je však nutné poznamenať, že musí ísť o výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí všeobecného súdu riadne a presvedčivo odôvodnený. Zo skutočnosti, že krajský súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania neaplikoval § 257 CSP, možno vyvodiť, že v danej veci nevhliadol existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré by aplikáciu tohto ustanovenia odôvodňovali.

26. V závere ústavný súd dodáva, že sťažovateľka v záhlaví ústavnej sťažnosti namietala aj porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, základných práv „*na vlastníctvo a na majetok podľa čl. 11 a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd*“ a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktoré však nepremietla ani do odôvodnenia ústavnej sťažnosti venovaného ústavnoprávnej argumentácii a ani do sťažnostného petitu, v ktorom sťažovateľka navrhuje vysloviť porušenie svojich práv napadnutým rozsudkom krajského súdu. K tomu ústavný súd uvádza, že v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde je rozsahom a dôvodmi návrhu (ústavnej sťažnosti) viazaný. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd namietaným porušením tých práv, ktoré sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, nepremietla ani do odôvodnenia ústavnej sťažnosti a ani do jej petitu, nezaoberal.

27. Ústavný súd tak na základe uvedeného odmietol sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky v nej obsiahnutými, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu